

Sygn. akt II Ca 309/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze II Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

PrzewodniczącySSO Beata Glazar /spr/

SędziowieSSO Wojciech Damaszkowski, SSO Beata Kostaś

ProtokolantSylwia Sarnecka

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2016 r. w Jeleniej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa P. G.

przeciwko M. G.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zgorzelcu

z dnia 10 czerwca 2016 r., sygn. akt III RC 147/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że powództwo oddala;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 309/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy wydany przez Sąd Rejonowy w B. (...)w sprawie sygn. akt (...) za okres od 1 sierpnia 2014 r. do 10 grudnia 2014 r. w całości oraz zasądził od pozwanego M. G. na rzecz powoda P. G. kwotę 750 zł, w tym 600 zł kosztów z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Rejonowy oparł swe rozstrzygnięcie o następujące okoliczności faktyczne:

Wyrokiem z dnia 03.06.2014 r. Sąd Rejonowy w Bolesławcu w sprawie sygn. akt III RC 162/14 zasądził od pozwanego na rzecz powoda M. G. alimenty w kwocie 600 zł miesięcznie, płatną z góry do dnia 10-go każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek rat, poczynając od dnia 29.04.2014 r. Wyrok uprawomocnił się w dniu 09.12.2014 r. W toku całego postępowania sądowego obie strony postępowania wskazywały jako adres do doręczeń dla pozwanego – G. 244, (...)-(...) N..

W dniu 17.07.2014r. do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu I. S. wpłynął wniosek egzekucyjny przesłany dnia 11.07.2014 r. wierzyciela M. G. domagającego się egzekucji od dłużnika P. G., w oparciu o tytuł wykonawczy Sądu Rejonowego w B. (...), sygn. akt (...), na jego rzecz zaległości alimentacyjnych w kwocie 300 zł wraz

z odsetkami, alimentów bieżących w wysokości 600 zł oraz 1 200 zł kosztów zastępstwa prawnego. Wierzyciel wskazał we wniosku ten sam adres wierzyciela i dłużnika – (...)-(...) B., ul. (...).

Pismem z dnia 21.07.2014 r. komornik zawiadomił dłużnika o wszczęciu egzekucji na adres wskazany we wniosku. Zawiadomienie nie zostało podjęte przez dłużnika, wróciło do komornika, bez awizowania, bez adnotacji dlatego nie zostało doręczone.

Pismem z dnia 16.07.2014 r. dłużnik cofnął wniosek w części dotyczącej egzekucji zaległych alimentów w kwocie 300 zł, wobec uregulowania przez wierzyciela zadłużenia w dniu 14.07.2014 r.

Dłużnik został wezwany do komornika celem złożenia wyjaśnień, w terminie 7 dni, od daty doręczenia wezwania, na adres wskazany we wniosku. Wezwanie dłużnik podjął w dniu 24.10.2014 r.

Komornik dokonał zajęcia wynagrodzenia za pracę dłużnika decyzją z dnia 29.09.2014 r. Dłużnik otrzymał odpis pisma komornika o zajęciu wynagrodzenia w dniu 24.10.2014 r., na adres wskazany we wniosku.

Dłużnik pismem z dnia 29.10.2014 r. wskazał komornikowi adres dla doręczeń – T. (...), wskazując, że nie zamieszkuje pod adresem wskazanym we wniosku, a jedynie jest tam zameldowany oraz, że co miesiąc regularnie płaci alimenty na rzecz wierzyciela. Pismo wpłynęło do komornika w dniu 24.10.2014 r.

Pismem z dnia 15.11.2014 r. komornik wezwał pełnomocnika wierzyciela do swojej kancelarii celem złożenia wyjaśnień – ustalenia stanu zaległości, wobec wskazania przez dłużnika, że alimenty przekazuje w ramach zlecenia stałego co miesiąc z konta bankowego.

Dłużnik przedłożył komornikowi dowody przekazywania alimentów wierzycielowi na podstawie zlecenia stałego w dniu 17.11.2014 r.

Pełnomocnik wierzyciela udzielił komornikowi pismem z dnia 08.12.2014 r. informacji, że dłużnik na dzień 08.12.2014 r. nie zalega z płatnościami alimentów.

Komornik wyegzekwował od dłużnika w dniu 07.11.2014 r. kwotę 1 750 zł, a w dniu 09.12.2014 r. kwotę 1 601 zł.

Powód P. G. przesłał pozwanemu M. G., na konto jego matki, tytułem alimentów: w dniu 10.07.2014 r. kwotę 300 zł, w dniu 14.07.2014 r. dokonał dopłaty do alimentów za okres lipca 2014 r. w kwocie 300 zł, w dniu 10.08.2014 r. kwotę 600 zł, w dniu 10.09.2014 r. kwotę 600 zł, w dniu 10.10.2014 r. kwotę 600 zł, w dniu 10.11.2014 r. kwotę 600 zł, w dniu 07.12.2014 r. kwotę 600 zł. Pozwany przesłał powodowi w dniu 29.12.2014 r. kwotę 600 zł tytułem zwrotu alimentów za grudzień 2014 r.

Alimenty za miesiąc lipiec powód uzupełnił w dniu 14.07.2015 r. Następnie do listopada 2014 r. płacił alimenty na konto jego matki. W listopadzie 2014 r. pozwany otrzymał od komornika kwotę 1 263, 86 zł. Kwotę tę pozwany i jego matka zanieśli do pełnomocnika pozwanego, który z tej kwoty zwrócił mu 363,86 zł.

Alimenty dla pozwanego od powoda i komornika płacone są cały czas na konto matki pozwanego B. G., gdyż pozwany nie posiada konta osobistego. W styczniu 2015 r. powód nie przesłał już alimentów dla syna. Od stycznia 2015 r. powód płaci alimenty na syna przez komornika. Nie zwracał się do komornika lub do syna o zwrot nadpłaconych alimentów. Pozwany i jego matka znali jego rzeczywisty adres zamieszkania.

Dłużnik P. G. złożył skargę do Sądu Rejonowego w B. (...) o uchylenie czynności komornika sądowego, polegającej na dokonaniu w styczniu 2015 r. zajęcia wynagrodzenia dłużnika i obciążeniu go kosztami egzekucji komorniczej z równoczesnym zobowiązaniem komornika do zwrotu zajętych należności dłużnika. Postanowieniem z dnia 23 lutego 2015 r. Sąd skargę oddalił.

Sąd Rejonowy przytaczając treść art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. wskazał, że powód P. G. miał obowiązek łożenia na rzecz swojego syna w oparciu o wyrok z dnia 3 czerwca 2014 r. w sprawie sygn. akt (...) nawet nieprawomocny, z uwagi na

nadany mu rygor natychmiastowej wykonalności. Jak wskazał Sąd ten obowiązek powoda nie był przedmiotem sporu między stronami, bowiem jako podstawę faktyczną dla uzasadnienia powództwa powód wskazał fakt wywiązania się przez niego z obowiązku alimentacyjnego wobec syna, poprzez dobrowolną płatność alimentów.

Sąd meriti wskazał, że obie strony skupiły się ponadto na kwestii zasadności wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez wierzyciela. Dla Sądu było oczywiste, że wierzyciel był uprawniony do złożenia wniosku o egzekucję alimentów do komornika, gdyż dłużnik spóźnił się z płatnością części alimentów tj. 300 zł za lipiec 2014 r. przesyłając tą kwotę wierzycielowi cztery dni po wyznaczonym w wyroku terminie płatności alimentów tj. 14.07.2014 r., stąd złożenie przez wierzyciela wniosku o egzekucję bieżących alimentów i zaległych na dzień 11.07.2014 r. było jak najbardziej zasadne. Zdaniem Sądu kwestia zasadności wszczęcia postępowania komorniczego przez M. G. była dla oceny zasadności powództwa P. G. całkowicie bez znaczenia.

W ocenie Sądu I instancji dla rozstrzygnięcia sprawy istotne zaś było ustalenie czy powód rzeczywiście spełnił swoje świadczenie za okres wskazany w pozwie. Jak wskazał Sąd z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności przedstawionych przez powoda dowodów przelewania alimentów dla syna wynika jednoznacznie, że w okresie objętym żądaniem pozwu dłużnik wywiązał się z płatności alimentów na rzecz wierzyciela M. G., a fakt otrzymania alimentów potwierdzali w toku postępowania zarówno pozwany, jak i jego matka świadek B. G.. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że pełnomocnik wierzyciela potwierdził ten fakt w piśmie z dnia 08.12.2014r. zawartym w aktach (...), dołączonych jako dowód do akt sprawy, w którym jednoznacznie potwierdził, że „na dzień 08.12.2014 r. dłużnik nie posiada zaległości z tytułu wyroku Sądu Rejonowego w B. (...) (...) z dnia 03.06.2014 r. w sprawie o sygn. (...), w zakresie rat renty alimentacyjnej”.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy uznał, że powód P. G. wywiązał się z płatności alimentów na rzecz syna M. G. za okres od 01.08.2014 r. do 10.12.2014 r., a żądanie pozbawienia wykonalności, za wyżej wskazany okres, tytułu wykonawczego wydanego przez Sąd Rejonowy w B. (...)w sprawie (...) w całości, jest, na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., w pełni zasadne.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., bowiem dochodzenie przez powoda pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego było celowe, gdyż jak wynika z zebranego materiału dowodowego alimenty zapłacił na rzecz pozwanego dobrowolnie, a niezależnie od tego zostały one za okres wskazany w pozwie wyegzekwowane ponownie przez komornika sądowego. Jak wskazał Sąd Rejonowy pomimo celowości dochodzenia pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego przez powoda, pozwany mógłby nie zostać obciążony obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda gdyby, odpowiednio do treści art. 101 k.p.c., uznał przy pierwszej czynności żądanie pozwu i nie dał powodu do wytoczenia sprawy. Pozwany powództwa nie uznał, przez cały tok postępowania żądał jego oddalenia, a ponadto, w ocenie Sądu, to właśnie jego działanie i jego bezczynność spowodowały, że komornik wyegzekwował alimenty od P. G. za okres za jaki zostały już przez niego zostały zapłacone dobrowolnie na rzecz syna. Sąd I instancji wskazał, że jego działanie polegało na tym, że składając wniosek o egzekucję alimentów wskazał adres dłużnika, pod którym ten nie zamieszkiwał. Wniosek o egzekucję alimentów został złożony w toku sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym w B. (...), sygn. akt(...), gdzie dochodzący alimentów M. G. adres dla doręczeń dla ojca wskazał G.(...), na który zawsze w toku tego postępowania była kierowana korespondencja do P. G.. Zdaniem Sądu wskazanie nieprawidłowego adresu dla doręczeń przez wierzyciela komornikowi spowodowało, że do dłużnika nie dotarła informacja o wszczęciu wobec niego egzekucji komorniczej, a dowiedział się o tym dopiero w dniu 24.10.2014 r. Jak wskazał Sąd bezczynność pozwanego polegała zaś na tym, że pomimo comiesięcznego otrzymywania alimentów od ojca nie powiadamiał o tym komornika prowadzącego egzekucję alimentów, natomiast stosowną informację złożył dopiero w dniu 08.12.2014 r., lecz nie na skutek swojej inicjatywy, a na skutek obrony swoich praw przed komornikiem przez dłużnika. Stąd Sąd Rejonowy obciążył pozwanego kosztami zwrotu opłaty sądowej oraz kosztami zastępstwa prawnego (§ 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów płatonej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu).

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie art. 840 § 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i uznanie, że powództwo zasługuje na uwzględnienie i zasadne jest częściowe pozbawienie wykonalności orzeczenia, podczas gdy pozwany był w pełni uprawniony i legitymowany do skierowania wniosku o wszczęcie egzekucji w stosunku do P. G. w zakresie którego nastąpiło pozbawienie wykonalności orzeczenia sądowego,

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I Instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że powództwo podlega uwzględnieniu w całości, podczas gdy pozwany był w pełni uprawniony do egzekwowania zaległych alimentów.

Pozwany stawiając takie zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja była zasadna , chociaż z innych przyczyn niż w niej wskazano .

W pierwszej kolejności należy zauważyć , że zgodnie z art. 382 k.p.c. Sąd II instancji ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., sygn. II CKN 704/97), co oznacza, że Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli Sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę.

Artykuł 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Bez znaczenia dla rozpoznania sprawy pozostawały jednak zarzuty pozwanego dotyczące wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Niewątpliwym jest, że pozwany jako wierzyciel, miał prawo do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego , gdyż dłużnik nie dochował terminu do uiszczenia zasądzonej renty alimentacyjnej. Uszło jednak uwagi Sądowi Rejonowemu, że za okres od 1 sierpnia 2014 r. do 10 grudnia 2014 r. komornik sądowy wyegzekwował całą należność objętą pozwem o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności . Godzi się zauważyć, że powództwo przeciwegzekucyjne może być realizowane tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego. Żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności na tej podstawie, że dłużnik spełnił świadczenie nie może być jednak skutecznie zgłoszone po wyegzekwowaniu należności w całości przez organ egzekucyjny. Dłużnik (powód) zatem utracił prawo do wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania przez wierzyciela świadczenia objętego tytułem wykonawczym, co do okresu 1.08.2014 r. do 10.12.2014 r., co nie odbiera mu możliwości poszukiwania sądowej ochrony jego praw w odrębnym postępowaniu (wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2002 r., I PKN 197/01, Wokanda 2002, nr 12, poz. 27; wyrok SN z dnia 17 listopada 1988, I CR 255/88, LEX nr 8929; wyrok SN z dnia 20 stycznia 1978 r., III CRN 310/77, LEX nr 8055).

Z tych przyczyn na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. należało zmienić zaskarżony wyrok i oddalić powództwo w całości.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c.